

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

*vide Baluzij Not.
ad can. 3.
Concilij V. censur.
anni 944.*

regum autem episcopatus territorium Græci vocant *παροικίας* sive *paraciam*. quam vocem Dionysius Exiguus conservavit in sua Canonum versione. Vnde factum ut ea vox, sive *parochia* vitio librariorum, persæpe in canonibus Latinis significet territorium episcopatus; deinde verò prorsus versa est ad significandum id quod nos hodie parochiam vocamus.

III. Lex illa Codicis Theodosiani mirè accepta fuit personis ecclesiasticis; qui existimantur necessarium in primis esse ut novus canon conderetur, quo institutio hæc singillatim explicaretur. Quamobrem Ecclesiæ corpus in Dioceses distributum est canone secundo Concilij Constantinopolitani, quod anno CCC LXXXI. celebratum est. Hic enim canon supremam integræ uniuscujusque Dioceseos synodo auctoritatem tribuit regendi & administrandi omnia negotia ecclesiastica provinciarum quæ continebantur in ea Diocesi, sub gubernatione tamen Primatis sive Exarchi Dioceseos; quemadmodum accuratè explicui in dissertatione de judiciis canonicis Episcoporum, & aliquatenus attigi in capite primo hujus libri.

IV. Sed duo in primis hæc observanda sunt quæ nusquam hæcenus explicavi. Primum enim observandum est canonem illum antecedere institutionem patriarchalis Dioceseos Constantinopolitanæ, quæ septuaginta tantum post annis facta est in Concilio Chalcedonensi. Itaque toto illo septuaginta annorum intervallo tres Diocesanae synodi in Oriente erant Oecumenici Concilij decreto approbatae, Thracia scilicet, Pontica, & Asiana, quæ nulli Patriarchæ parebant; adeoque non erant synodi patriarchales, sed Diocesanae tantum, aut regionales. Nam quoad duas alias Dioceses Imperij orientalis, Ægyptum videlicet, & Orientem propriè dictum, suis illæ Patriarchis suberant, Oriens nimirum Antiocheno, & Ægyptus Alexandrino. Ex observatione ista, cujus integras probationes afferam in dissertatione de patriarchatu Constantinopolitano, pendet alterum caput nostrarum observationum, nempe, canone secundi Concilij de Diocesibus tantum Imperij orientalis agi, nulla prorsus mentione facta Dioceseon Occidentis: quia cum synodus illa ex solius Orientis Episcopis constaret, noluit condere canones pro gubernatione Ecclesiarum occidentalium. Hinc factum ut Concilia illa Diocesana non adeo illustria sint in Occidente, eaque deprehendere res sit non minimi laboris. Atque id eò magis observare convenit,

quòd eorum institutio non adeo valuit ac in Oriente, ubi unaquæque Diocesis suum Primatem habebat, sive Exarchum reliquorum Metropolitanorum, qui post editum illum canonem eos propria auctoritate evocare poterat absque speciali permissione Imperatoris, eodem jure quo Patriarchæ convocare poterant Synodos patriarchales.

V. Et in Occidente quidem, jam à Constantino, deprehenduntur Synodi Dioceseon, sive Concilia regionalia. Sed antiqua eorum forma non adeo nota est ac orientalem; si Synodos Africanas excipias. Episcopus enim Carthaginis jure suo convocare poterat cœtum Concilij generalis totius Africae, quò particulares provinciarum synodi à Primatibus suis congregatæ legatos mittebant. quod ea de causa *Concilium universale* dicebatur, ut patet ex capite XIX. & XX. canonum Africanorum. Interdum verò Episcopi, præter legatos provinciarum, majorem Episcoporum partem ad synodum evocabant, prout causa gravitas postulabat; ut videre est in epistola Concilij Carthaginensis ad Bonifacium Papam, quæ nomine Episcoporum Africanorum inscripta est: *qui præsentibus adfuimus numero CCXVII. ex omni Concilio Africae.*

VI. Ceteræ Occidentis Dioceses eodem modo congregabantur. Sanè ex epistola Damasi ad Synodum Illyricianam, & ex ea quam Synodus Illyriciana scripsit ad Synodum Asianam, quæ extat apud Theodoretum, colligitur Episcopos hujus Dioceseos Illyricianæ constituissè suam synodum. Præterea in Concilio Ephesino Africa & Illyricum distinguuntur à Synodo occidentali urbis Romæ. Hispanicas autem provincias ad Concilia nationalia convenire solitas probant Acta Concilij primi Toletani, quod anno quadringentesimo celebratum est. Diocesis Italica, quæ septem provincias complectebatur, auctoritati suberat Episcopi Mediolanensis. Diocesis verò Urbicaria, quæ ex decem provinciis constabat, ad ordinariam synodum patriarchalem Summi Pontificis pertinebat; ad quam etiam, seculo quinto, pertinebat universa Italia.

CAPVT XVII.

Synopsis.

- I. Agendum nunc de synodis Gallicanis.
- II. Stante Imperio, Episcopi Galliarum unum synodi corpus constabant. Probatur ex Concilio Agrippinensi, Arelatensi, & aliis.
- III. Synodus Galliarum, corpus erat separatam à Romana synodo. Virisque dignitas par visa est Episcopis Illyrici.

IV. Probabile est Metropolitani Treverensis auctoritate convocari tum consuevisse Concilia nationalia Gallia. In conveniendis extraordinariis necessaria erat auctoritas Imperatoris.

V. Conveniunt Episcoporum Gallia fiebant auctoritate Imperatorum. Probatur ex epistola Maximi Imperatoris ad Siricium Papam & ex Sulpitio Severo.

VI. Episcopus Arelatenfis contendeat olim ad se pertinere potestatem congreganda synodi generalis Galliarum. Origo hujus ambitionis investigatur. Septem provincia, quam.

VII. Quid Patrolo Arelatenfis concesserit Papa Zozimus. Ejus auctoritatem intendit Imp. Valentinianus.

VIII. Hinc factum ut Episcopi Arelatenfes ad exarchatum Galliarum aspiraverint. Eis concessa auctoritas congregandorum Conciliorum ex pluribus provinciis.

IX. Quod Leo primus fieri in posterum vetuit; immunita admodum dignitate sedis Arelatenfis. Constituitur epocha Synodi secunda Arelatenfis. Post Hilarij Arelatenfis obitum Leo aliquatenus restituit dignitatem illius sedis.

X. Primus omnium Hilarius Papa Arelatenfis Episcopis tribuit potestatem convocandi Concilium Galliarum.

XI. Irruptiones barbarorum in Gallias communicationi Episcoporum obstiterunt. Explicatus Hilarius Papa.

XII. Diversa regna constituta in Galliis. Quare non poterat congregari corpus Episcoporum Gallianorum, ob diversitatem regnorum. Probatur ex Avito.

I. **A**GENDEM nunc de Synodis Gallicanis, quod ea sint præcipuus hujus dissertationis scopus. Verum ut id ex ordine fiat, considerandi sunt conventus generales Episcoporum Gallia, sive in Imperio, sive postquam Franci Gallias occupaverunt, regnumque esse fecerunt. Quoniam verò facies ecclesiasticae politicae multis mutationibus obnoxia fuit sub Regibus nostris, agam primum seorsim de Conciliis generalibus Gallia sub prima dynastia, dein sub secunda & tertia, usque ad hanc nostram ætatem; & in primis duo quædam accuratè examinabo, cum eorum circumstantiis, quam videlicet auctoritate Concilia illa congregarentur, quàmve illa potestatem haberent quoad materias ecclesiasticas.

II. Stante Imperio, Episcopi Galliarum unum synodi corpus constituebant, æquè ac Episcopi aliarum Dioceseon de quibus paulò antè sermonem institui. Sanè Concilium Agrippinense habitum anno cccxvi. adversus Euphratam illius urbis Episcopum, qui illic ob Arrianam hæresim damnatus est, constabat ex provinciis Treverensi, Agrippinensi, Moguntina, Remensi, Senonensi, Rothomagensi, & Vesontionensi, ut colligitur ex subscriptionibus Episcoporum. Anno ccccliii. Episcopi Galliarum

congregati sunt in civitate Arelatenfi; ubi Paulinus Episcopus Treverensis depositus est, quod damnationi Athanasij consentire nolisset. Biennio post iidem Episcopi convenerunt apud Biterras; ubi sanctus Hilarius Episcopus Pictaviensis in exilium missus est, factione Saturnini Episcopi Arelatenfis. Sulpitius Severus, cui memoriam horum duorum Conciliorum debemus, scribit ea fuisse conflata ex Episcopis Galliarum: Ceterum à nostris, tum apud Arelatem, ac Biterras, oppida Galliarum, Concilia fuerunt. Anno etiam cccclxi. corpus Episcoporum Gallicanorum congregatum est in civitate Parisiensi, ubi formula fidei in Ariminensi Concilio proposita, quæ usque hodie substantialem vocabulum supprimebat, revocata est, & Saturninus Arelatenfis depositus. Certè synodicam suam epistolam ad Episcopos orientales miserunt sub titulo Episcoporum Gallicanorum; ad cuius calcem iis verbis utuntur quibus testatum voluerunt auctoritatem suam extendi ad universam Galliam: Quisque his quæ statuimus intra Gallias putaverit renitendum, à communione ac sede sacerdotij sit abjiciendus. Infrà: Saturninum excommunicatum ab omnibus Gallicanis Episcopis caritas vestra cognoscat.

III. Magni momenti est istud exemplum. Illustrius tamen est illud quod sequitur. Constat ex professione fidei Synodi Illyricianæ, quæ extat apud Theodoretum una cum epistola Valentis Imperatoris ad Synodum Dioceseos Asianæ, habitam fuisse Synodum Romæ anno trecentesimo sexagesimo quarto, itémque aliam eodem tempore in Gallia, quarum fidem amplectuntur Episcopi Illyriciani. Duo quædam hinc colliguntur quæ scire oporteat. Primum, Synodum Galliarum separatam corpus fuisse à Romana synodo. Deinde, utriusque synodi rationem habitam ab Episcopis Illyricianis, quasi æqualitas quædam esset inter eas: Nos autem non aliter sentimus atque duo Concilia, quorum alterum jam Roma, alterum habetur in Gallia.

IV. Difficile est pronuntiare quam auctoritate corpus illud Episcoporum Gallicanorum coiret per illas tempestates. At tamen quoniam civitas Treverensis erat sedes præfecturæ Galliarum, ut ex Ausonij Mosella constat, ob quod vocata est metropolis Galliarum, ut testatur Athanasius, suspicari fortasse liceret penes Episcopum illius urbis fuisse auctoritatem primi Metropolitanæ, quo nomine ad eum pertineret potestas congregandorum omnium Episcoporum. Affirmare certè licet Imperatores aut Vicarios Præfecti prætorio Galliarum,

G g iij

Vile Notae Balu. xij ad Lupum Ferrar. pag. 486.

Sulpit. Sev. lib. 2.

Hilar. lib. adversus Constantium.

Theodor. lib. 4. c. 8.

qui semel in anno civiles Galliarum conventus agebant propter negotia publica juxta formam in legibus præscriptam, conventus quoque Episcoporum permisisse; quos ipsi literis suis haberi jubebant, quoties rogabantur à Metropolitanis. Quod in Oriente & Occidente obtinebat antè quàm Concilium CP. habitum anno ccc lxxx i. Synodos Dioceson vertisset in jurisdictionem ordinariam, quam institutionem ab Imperatore Theodosio confirmari procuravit. Quippe certum est omnia Concilia, exceptis ordinariis, jussu Imperatorum convocata fuisse, id est, Concilia Oecumenica, Concilia uniuscujusque Dioceseos, & Concilia extraordinaria ex variis Diocesibus composita, tamen si Oecumenica non essent. Sanè Constantinus Imperator Synodum Arelatensem coëgit anno ccc xiv. in causa Donatistarum, qui appellaverant à judicio quod Melchides Papa cum Episcopis collegis suis tulerat secundum Cæcilianum Episcopum Carthaginensem. Necessaria illic erat auctoritas Principis, quoniam synodus illa constabat ex legatis Dioceson Galliarum, Britanniarum, Hispaniarum, Africæ, & Italiæ; ut patet ex subscriptionibus. Concilium celebratum anno ccc lxxx i. in civitate Aquileiensi, quæ à Diocesi Italica pendebat, cujus caput erant urbs & Episcopus Mediolanensis, decreto Imperatoris Gratiani convenit, juxta preces sancti Ambrosij, ad damnandos duos Episcopos Arrianos. Ad illud conveniunt aliquot Episcopi Italiæ, Pannoniæ, quæ Illyrici provincia erat, & legati Dioceson Galliarum & Africæ. Itaque quoniam conventus erat extraordinarius, necessaria fuit auctoritas Imperatoris. Quamobrem rectè Ambrosius in Actis hujus Concilij ait: *Nos in Occidentis partibus constituti, convenimus ad Aquileiensem civitatem, juxta Imperatoris præceptum. Quin etiam synodica epistola ad Principes missa id ipsum testatur: Gratias agimus vobis, clementissimi Principes, quod & fidei vestre studium probavistis, qui ad removendas altercationes congregare studuistis sacerdotale Concilium. Infra: Omnes propè ex omnibus provinciis occidentalibus missi adfuere legatis.*

V. Sed quod propius spectat ad res nostras, conventus Episcoporum Galliarum agi solitos auctoritate imperatoria probat epistola Maximi Imperatoris, qua Siricio Patre responderet. Conquestus erat ille apud Principem de Agretio quodam, qui indebitè consecutus erat gradum presbyterij. Rescripsit Princeps, se, ut difficultatem illam solvat, congregaturum synodum ex omni-

bus Galliis, vel ex quinque provinciis tantum, quæ tum temporis speciale reipublicæ corpus constituiebant in Galliis: *Ceterum de Agretio, quem indebitè ad presbyterij gradum conscendisse commemoras, quid religioni nostræ possum prestare reverentius quàm ut de hoc ipso, cujuscumodi esse videatur, catholici judicent Sacerdotes? Quorum conventum ex opportunitate omnium vel qui intra Gallias, vel qui intra quinque provincias commorantur, in qua elegerint urbe constituam.* Idem Imperator Maximus congregavit Concilium Burdigalense anno ccc lxxxv. adversus hæresim Priscillianianam, ad quod conveniunt Episcopi Galliarum & Hispaniarum, ut Sulpitius Severus testatur.

VI. Episcopus Arelatensis olim contendeat ad se pertinere potestatem congregandæ synodi generalis Galliarum. Sed ambitio ejus repressa est à Leone Summo Pontifice, qui conatum ejus improbavit tanquam ratione destitutum. Et quoniam jus illud sibi rursus vindicare studuerunt Episcopi Arelatenses in primâ Regum nostrorum dynastia, cui etiam constituendo auctoritatem suam adhibuerunt Summi Pontifices, operæ pretium est altius scrutari quo fundamento jus illud inniteretur, præsertim cum materia hæc nondum satis explicata sit. Excisa à Vandalis urbe Treverorum, Honorius Imperator sedem præfecturæ Galliarum transtulit Arelatem, & *Marem omnium Galliarum* vocavit, id est, Galliarum metropolim, quo titulo antea honestabatur civitas Treverensis. Alia deinde constitutione (quæ edita est à Nicolao Cusano, Scaligero, & Sirmondo) decernit ut conventus ordinarius Septem provinciarum in ea urbe haberetur ad ordinandam politiam. Corpus illud Septem provinciarum constabat, ut fidem faciunt veteres Notitiæ, ex provincia Viennensi, Narbonensi prima & secunda, provincia Alpium, Novempopulania, & utraque Aquitania, additis videlicet ad quinque provincias aliis duabus. Quoniam verò dignitas quæ civitatibus competeat in ordine civili, facile communicabatur episcopatibus earum urbium, incescit Episcopus Arelatensem ambitio sibi vindicandi titulum primi Metropolitanæ Galliarum.

VII. Sanè Patroclus Arelatensis Episcopus eam dignitatem impetrare tentavit à Zozimo Pontifice Romano; qui exiguum ejus portionem ei concessit, edicto ne ulla persona ecclesiastica, cujuscunque gradus ea foret, Romam aliòve accederet absque epistola formata Metropolitanæ Arelatensis, qua testatum universis fieret quem gradum illa persona obtineret in Ecclesia. Eo pacto

Can. 23. Concil.
Afric.

Zozimus cum eo communicavit unam ex prarogativis quas Africani canones Metropolitano deberi testantur supra Episcopos & clerum provinciae. Sed privilegium illud coërcitum fuit ad unicum hoc caput jurium metropoliticoꝝ, nulla congregandorum Conciliorum Galliae potestate concessa; ac praeterea Patroclo tantum conceditur, ea ratione, ut ad successores non transmittatur; *meritorum ejus speciali contemplatione*, inquit Zozimus. Merito igitur reprehendendi sunt Episcopi provinciae Arelatenſis, dum in libello quem Leoni primo obtulerunt, aiunt eam auctoritatem ſedi Arelatenſi competere, quam verbis admodum magnificis explicant contra tenorem reſcripti: *Ut omnes Gallias, ſibi apoſtolicæ ſedis vice mandata, ſub omni eccl'eſiaſtica regula contineret*. Imp. Valentinianus III. auctoritatem Patrocli Episcopi Arelatenſis intendit, lege data, qua ejus jurisdictioni ſubdidit Episcopos Galliarum qui Pelagij erroribus adhærent.

L. 47. Cod.
Theod. de Episc.

Zozim. ep. 3. an.
471.

Vide ſuprà lib. 5.
cap. 32. §. 3.

VIII. Privilegia iſthæc perſonalia Arelatenſibus Episcopis conceſſa, quæ aliunde confirmata fuerant à Zozimo quoad ordinationes Episcoporum provinciae Viennensis & utriusque Narbonenſis, tamenſi dein Bonifacius Papa ea extendi prohibuit ad primam Narbonenſem, viam aperuerunt ambitioni eorum, adeo ut ad exarchatum Galliarum aſpirare auſi ſint. Hanc ob rem Hilarius Arelatenſis Episcopus in ſecunda ſynodo Arelatenſi decerni procuravit penes Episcopum illius urbis futuram potestatem congregandi ſynodum Galliarum, quoties ita illi viſum foret expedire. Hic eſt enim ſenſus canonis xvi. ut ejus verba ſatis indicant: *Ad Arelatenſis Episcopi arbitrium ſynodus congreganda: ad quam urbem ex omnibus mundi partibus, præcipuè Gallicanis, ſub ſancti Marini tempore legimus celebratum fuiſſe Concilium atque conventum*. Sed in eo capite calidè agit hic canon, cum conſtet primum illud Concilium Arelatenſe anno cccxiv. convocatum fuiſſe ab Imperatore Conſtantino. Excipi poſſet, ſynodum illam Arelatenſem fuiſſe tantum ex provincia Viennensi, ideoque canonem illum intelligi tantum debere de conventu ſynodi provincialis, quæ arbitrio Arelatenſis Episcopi permittitur. Verum apertè conſtat eam ſynodum conſtituiſſe ex pluribus provinciis, & ex diverſis Metropolitans, de quibus componendis agitur in xlii. & lvi. canonibus. Vnde ſequitur, canonem xviii. voluiſſe tribuere auctoritatem convocandi ſynodum plurium provincialium.

IX. At Leo primus ferre non potuit præ-

ſumptionem Hilarij, vetuitque ne deinceps ſynodos ex variis provinciis cogeret. *Suis* (inquit Leo in epiſtola lxxxix. ad Episcopos provinciae Viennensis) *unaquæque provincia ſit contenta Conciliis, nec ultra Hilarius audeat conventus indicere ſynodales*. Sed heic obiter adnotandum eſt, poſſe ex iis quæ dicta ſunt conſtitui epocham Concilij Arelatenſis ſecundi, quæ viro clariffimo Sirmondo ignota fuit, & eique occaſionem dedit ſcribendi *exploratum hætenus de tempore hujus Concilij nihil eſſe*. Conlocandum eſt immediatè poſt Concilium Vaſenſe, quod anno cdxlii. celebratum eſt, & ante annum cdxlv. quo ſcripta eſt epiſtola Leonis adverſus Hilarium. Porro Hilario adempta inſuper eſt à Leone dignitas metropolitana, ac Viennensi Episcopo adjudicata. Attamen idem Pontifex eandem provinciam, poſt Hilarij obitum, diviſit in duas, relictâ Episcopo Viennensi curâ quinque civitatum, reliquis autem tributis Ravennio recens ad episcopatum Arelatenſem electo. Ac præterea, reſtituendæ huic urbi veteris dignitatis cupidus, Ravennio jus quoddam eximium tribuit quod primo Metropolitano competit, denuntiandi nimirum reliquis Episcopis res in Concilio definitas. Eam namque illi curam commiſit, miſſâ ad eum celebri illa epiſtola qua controverſias de myſterio dominicæ incarnationis decedit, edicto ut eam communicaret cum Episcopis Galliarum, qui dein Leoni gratias egerunt.

Leo ep. 109.

Idem. ep. 110.

Vide ſuprà lib. 6.
cap. 14. §. 7.

Hilarius Papa
ep. 8.

X. Primus omnium Hilarius Papa Arelatenſibus Episcopis jus & auctoritatem tribuit convocandi Concilium Galliarum. Anno namque quadringenteſimo ſexageſimo ſecundo juſſit ut Leontius Arelatenſis Episcopus ſynodum ex provinciis quæ congregari poſſent convocaret. *Per annos itaque ſingulos*, inquit, *ex provinciis quibus poterit congregari, habeatur episcopale Concilium; ita ut opportunis locis atque temporibus, ſecundum diſpoſitionem fratris & coepiscopi noſtri Leontij, cui ſollicitudinem in congregandis fratribus delegavimus, Metropolitanis per literas ejus admonitis celebretur*.

XI. Ceterum hætenus placuerit examinare quam auctoritate ſub Imperatoribus Romanis convocata fuerint generalia Galliarum Concilia. Quippe irruptiones Francorum, Gotthorum, & Burgundionum, qui majorem Galliarum partem ab Imperio reſecuerant, multum difficultatis attulere communicationi antiſtitum: quæ aliunde valde erat interrupta, ob hoc quod auctoritas pontificia ad congregandas ſynodos eſſet penes Episcopum Arelatenſem Romano imperio ſubjectum. Rectè igitur Papa Hila-

rus ad Leontium scribit ut synodum habeat cum Episcopis provinciarum quæ congregari poterunt. Ceterum ut membrum hoc concludam, aio synodos generales Galliarum congregari solitas ab Imperatoribus, vel eorum auctoritate, Episcopum verò Arelatensem sibi vindicare voluisse jus illas convocandi, sed à Leone Papa repressum fuisse, Hilarum deinde Episcopo Arelatensi delegasse sollicitudinem congregandi quos posset Episcopos, id est, qui à Regibus sine-rentur accedere ad synodos.

XII. Nam eo tempore Reges Gotthi, partim jure belli, partim ex pactis, occupaverant aliquot provincias; quarum fines ita propagaverunt ut per illas tempestates possederint utramque Aquitaniam, & Novempopulianam, utramque Narbonensem, & provinciam Alpium. Burgundionibus parebant Lugdunenses, Viennenses, & Vesontionenses. Franci verò reliquum Galliarum occupabant. Constat ergo non potuisse illa tempestate congregari corpus Episcoporum Gallicanorum, ob diversitatem regnorum. Cujus rei illustre testimonium extat in epistola Aviti Episcopi Viennensis ad Senatores Urbis Romæ scripta anno quingentesimo tertio. Primum enim illis significat dolorem quem conceperat ex judicio Romæ lato adversus Papam Symmachum, tum se apud eos excusat quòd ipse solus inter Episcopos Galliarum hanc epistolam scribat, quòd regnorum divisio impediatur eorum conventum. Affirmat tamen literas ad se ab omnibus collegis suis missas, quibus eum orant ut scribendæ istius epistolæ curam in se suscipiat: *Vellemus ut quæ in causa communi supplicari oportet, amplitudo vestra congregatorum Gallie Sacerdotum relatione cognosceret. Sed quoniam hujus quoque voti non potes reddi provincia prefixis regnorum determinata limitibus, quamprimum supplici prece posco ne celeberrimo ordini vestro pagina hæc aliquod moveat, quasi ab uno dictata, fastidium; quoniam à cunctis Gallicanis fratribus meis ad hoc ipsum non minus per mandata quam per literas oneratus, quæcumque à vobis omnes ambimus, unus suggerenda suscepi.*

Avitus epist. 31.

CAPVT XVIII.

Synopsis.

I. Synodus Agathensis constituit ex solis Episcopis regni Gothorum. Conjectura de Petro Episcopo de Palatio, qui ei synodo subscripsit. Concilium Epao-nense ex Episcopis regni Burgundionum.

II. Post excisum regnum Gothorum, prima Francorum synodus fuit Aurelianensis. Ad ejus for-

mam celebrata sunt cetera Gallia Concilia. Quinam Episcopi ad eam convenerint.

III. Conventus ille extraordinarius erat; ideòque convocandus à Rege. Itaque à Clodoveo convocatus est.

IV. Post obitum Clodovei, regnum ejus divisum in tetrarchias. Viriusque Regum portio, regnum dicebatur, velut regnum Childeberti, Marcham Childeberti vocat Marij Chronicon. Arvernense Concilium, Sortem.

V. Variatum temporis fuere Galliarum Concilia. Quippe interdum constabant ex Episcopis universæ Gallia, interdum verò ex Episcopis unius regni. Canon 1. Concilij 111. Aurelianensis explicatur.

VI. Concilium Aurelianense secundum congregatum fuit jussu Regum. Explicatur immutatio quæ in sequentibus Conciliis accidit circa jura regia. Prima omnium Synodus Arvernensis imminuere caput regiam auctoritatem. Apertior fuit audacia sequentium Conciliorum.

VII. Temperamento usa synodus secunda Parisiensis, utemque secunda Turonensis.

VIII. Sequentia Concilia iis verbis usa sunt qua Regum auctoritati respondent. Evocationis vox explicata.

IX. Concilium Matisconense secundum congregatum est jussu Guntramni Regis. Ei interfuerunt omnes Episcopi regni Burgundici. In eo statutum est ut tertio quoque anno Concilium celebretur una cum dispositione Principis. Vox dispositio explicatur. Conantur patres novam Patriarchæ dignitatem tribuere Episcopo Lugdunensi. Synodus Parisiensis quinta convocata est à Rege Clotario. Et Cabilonensis à Clodoveo secundo.

X. Episcopi tenentur accedere ad synodum quam Rex indixerit. Probat ex insigni loco Gregorij Turonensis. In literis tamen convocationis exprimentæ erant causa ob quas conventus precipiebatur.

I. **A**TTAMEN licet corpus Galliarum in synodo congregari non posset, provinciæ quæ uni Regi parebant synodum componebant absque ulla permissione Episcoporum alienarum provinciarum; ut constat ex Synodo Agathensi, quæ anno quingentesimo sexto habita est permissu Alarici Regis Vuisigothorum, tamen Arrianus esset: cum in nomine Domini, ex permissu Domini nostri gloriosissimi, magnificentissimi, piissimique Regis, in civitate Agathensi sancta synodus convenisset. In subscriptionibus autem leguntur nomina Metropolitanorum Arelatensis, Narbonensis, Burdegalenensis, Elusani, Bituricensis, & Vicarij Metropolitanorum Turonensis, itemque plurimorum Episcoporum earundem provinciarum quæ regnum Tolosanum constituebant. Nullus porro Episcopus regni Francorum aut Burgundionum ei synodo interfuit; neque etiam ex Hispania, tamen magna illius pars Regis Alarici imperio pareret. Suspiciandi tamen locus hec esset Petrum Episcopum de Palatio, qui synodo huic subscripsit, cuius civitatis vocabulum ad nullam urbem referri